

Staffanstorps kommun
kommunen@staffanstorp.se

2018-12-21
1 (23)
Dnr 405-2018:6508

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Mellanvångsskolan i Staffanstorps kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Mellanvångsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Mellanvångsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar hur jämställdhet tas upp i undervisningen och försäkrar sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att undervisningen utvecklas så att eleverna i högre utsträckning görs delaktiga i sitt eget lärande genom att öka elevernas möjlighet att delta i planering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 20 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6508) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn leder och styr ett systematiskt utvecklingsarbete som ger avtryck i undervisningen, men att rektorns ledning av ett strategiskt jämställdhetsarbete behöver utvecklas.

Det finns ett strukturerat och långsiktigt arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorns ledning och styrning av det strategiska jämställdhetsarbetet behöver dock utvecklas för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet beaktas i undervisningen i alla ämnen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektorn följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt utvecklar verksamheten genom att följa upp och analysera utbildningens resultat i alla ämnen och årskurser, identifierar utvecklingsområden och vidtar åtgärder. Uppföljning och analys av resultaten genomförs på olika sätt vid flera tillfällen under året där lärare är delaktiga. Förutom att vid olika mötesforum följa upp kunskapsresultat och resultat för trygghet, studiero och värdegrundsarbete följer rektorn upp undervisningen genom medarbetarsamtal och via lektionsobservationer.

Ett exempel på utvecklingsområde som rektorn har identifierat är att det fanns brister i undervisningen inom det särskilda stödet. Rektorn har tillsammans med lärarna analyserat orsaken till detta och sedan vidtagit åtgärder genom resursomfördelning. Ett annat exempel på utvecklingsområde som rektorn via lektionsbesök identifierat var att pedagogerna inte tillämpar gemensamma regler, vilket gjorde det svårt för eleverna. Även skolans digitalisering hade fått en otydlig genomslagskraft. I vissa klasser fanns det inte och i vissa klasser fanns önskemål om att arbeta digitalt men

utrustning saknades. Rektor såg även över mellanstadiet där lärarbehörigheten var låg. Granskningen visar att inom samtliga dessa områden har rektor vidtagit åtgärder. Ytterligare åtgärder som rektor vidtagit gäller betygsättning i ämnet matematik i våras. Detta åtgärdades bland annat med en ny lärare. Rektor har också identifierat skillnader i pojkars och flickors resultat i matematik, vilket skolan också arbetar med.

Rektor gör elever, lärare och elevhälsa delaktiga i att följa upp och analysera utbildningens förutsättningar och resultat. Även skolans utvecklingsgrupp är delaktig i arbetet med att följa upp och analysera. Elever berättar i intervju att de har svarat på frågor om trygghet och att de i klasserna och på elevråd pratar om vad de vill förbättra på skolan. Eleverna ger exempel på förbättringar i undervisningen, på skolgården och i matsalen som har skett efter att de tagit upp det. Lärarna uppger att de på lärarkonferenser följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och att det ibland skapas mindre diskussionsgrupper då rektorn vill belysa något särskilt område eller resultat. Bland annat analyseras skillnader i pojkars och flickors resultat och jämförelse av betyg och nationella prov. Lärarna uppger att de har diskuterat och analyserat ämnet matematik och pojkars matematikbetyg. Försteläraren i matematik har varit inkopplad och lärarna har tagit del av forskningsartiklar. Vidare uppger lärarna att de nu arbetar med att titta på progressionen vad gäller matematik från förskoleklass till årskurs 6.

Lärarna och representanter för elevhälsan uppger att det på skolan finns ett gemensamt arbete med värdegrunden och att det sker analys och uppföljning av värdegrundsarbetet. Vidare uppger de att värdegrundsarbetet finns med i skolans årshjul och är en del av resultatrapporteringen. Lärarna berättar även att värdegrundsarbetet är förankrat i undervisningen och att arbetet följs upp av rektor och skolans värdegrundsgrupp där representanter för elevhälsan och lärare ingår.

Rektor uppger att han säkerställer att värdegrunden integreras i undervisningen genom ett uttalat värdegrundsarbete och att det är något som alla arbetslag arbetar med. Under läsåret diskuteras värdegrundsarbetet i arbetslagen och rektor ber lärarna att delge hur de arbetar.

I Skolenkäten som genomfördes höstterminen 2017,¹ ett år innan Skolinspektionens kvalitetsgranskning, framkommer att lärarna på Mellanvångsskolan i lägre grad uppfattade att rektorn tog ansvar för det pedagogiska arbetet än genomsnittet för alla medverkande skolenheter. På övriga frågor som berör rektors ledarskap är lärarnas svar lägre än de genomsnittliga resultaten för alla medverkande skolenheter. I intervju med rektor, lärare och representanter för elevhälsan berättar de att det har hänt mycket på skolan på ett år och att den pedagogiska riktningen tydliggjorts sedan nuvarande rektor tillträdde sin tjänst i januari 2018. Enligt lärarna är rektors ledarskap tydligt genom tydliga mål samt att det finns förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande. Rektor uppger att skolan har identifierat tre prioriterade mål för läsåret, vilka är elevinflytande, IT och digitalisering, trygghet och arbetsro. Skolan arbetar också med språkutveckling som är ett kommunövergripande utvecklingsområde.

Rektorn sätter upp tydliga mål samt ger förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande.

Granskningen visar vidare att rektor har tydliga mål och förväntningar med fokus på elevernas lärande. Skolans rutiner är tydliga och rektor främjar samarbete mellan och inom personalgrupper samt ger personalen förutsättningar för kollegialt lärande. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsa framgår att rektorn är tydlig med de förväntningar han har på personalen när det gäller undervisning och värdegrundsarbete. Lärarna uppger i intervju att skolan satsat mycket på förebyggande arbete och att det har gett resultat. Vidare uppger de att det finns fungerande rutiner vid kränkande behandling och vid elevers behov av särskilt stöd. Det framgår även att det finns välfungerande forum för gemensamt lärande och utveckling på skolan, som till exempel möten i ämneslagen, arbetslagsmöten och lärarkonferenser. De har även kvällskonferenser då de arbetar med lärande och skolutveckling. Rektorn är delaktig i mötena och styr innehållet utifrån verksamhetens identifierade behov.

I intervjuer med lärare framkommer att rektorn lyfter fram kollegialt lärande och ser till att det finns tid på möten för att lärare ska kunna lära av varandra och sprida goda

¹ Skolenkät hösten 2017, enkätresultat för pedagogisk personal, Mellanvångsskolan, Staffanstorps kommun.

exempel. Även elevhälsans representanter uppger i intervju att rektorn ser till att det sker samverkan genom olika forum, både mellan lärare och mellan lärare och elevhälsa. Hur lärare avslutar och utvärderar lektioner är ett gott exempel som lärare spridit till kolleger. Rektor har också ordnat en digital plattform där lärarna delger varandra goda exempel.

Resursfördelning

Lärarna uppger att det finns rutiner kring resursfördelning utifrån elevernas behov och att rektor och elevhälsoteamet finns med i det arbetet. Rektor följer också upp hur resurserna fördelas. Lärarna uppger att de först försöker lösa det inom arbetslaget innan de kontakter rektor. Lärarna har också möjlighet att lyfta behov med elevhälsan och kan då få råd eller gå vidare med ärendet. De anser att det är en välfungerande organisation där alla elevhälsans kompetenser får förstahandsinformation.

Elevhälsans representanter framhåller att rektorn är transparent med hur resursfördelningen går till. Rektor har en öppen dialog och fattar beslut om omfördelning av resurser utifrån elevernas behov och representanterna säger att de är delaktiga och kan påverka besluten. De uppger också att rektor har en struktur för att ta upp att åtgärderna ger effekt.

Rektorn uppger att han öronmärker resurser till vissa klasser och sen följs klasser med resursökningar upp varje vecka. Exempelvis handleder och coachar centrala resurscentrum ett arbetslag under våren. Rektor har även prioriterat om resurser där det tidigare varit elevassistenter utan utbildning, så att bland annat en specialpedagog har kunnat anställas. Ökat behov av fritidspedagogresurs i en årskurs har också tillgodosetts. Prioriteringen har, enligt rektor, varit att inte ta bort stöd för elever i behov av det.

Introduktion av obehöriga lärare

Rektor och lärare uppger att skolans arbetssätt och förhållningsätt är tydliga när skolan nyanställer obehöriga men även behöriga lärare. Vidare berättar de att det finns ett introduktionsprogram i kommunen. På skolan är det rektor som informerar om skolans verksamhet och delger nya och obehöriga lärare ett sammanställt material. De får också genomgång och stöd i arbetslagen och planering sker gemensamt inom arbetslagen eller mellan arbetslagen.

Rektor ger begränsad ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det saknas en tydlig strategi och systematik för jämställdhetsarbetet på skolan och att rektorn inte följer upp att jämställdhetsperspektivet finns med i undervisningen. Rektorn analyserar skillnader i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor och har vidtagit vissa åtgärder. Det förekommer i delar av undervisningen i vissa ämnen inslag av arbete med frågor som berör jämställdhet, dock saknas ett strategiskt och systematiskt arbete för att säkerställa att det finns ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen. Ingen uppföljning eller analys av om och hur jämställdhetsperspektivet kommer fram i undervisningen har gjorts.

Detta beskrivs nedan under avsnittet Utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar hur jämställdhet tas upp i undervisningen och försäkrar sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla skolans jämställdhetsarbete.

Granskningen visar att det saknas en tydlig strategi och systematik för jämställdhetsarbetet på skolan och att rektorn inte följer upp att jämställdhetsperspektivet finns med i undervisningen.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att eleverna upplever att alla behandlas lika på skolan oavsett kön, och att det förekommit enstaka lektioner där de diskuterat jämställdhet. Eleverna ger som exempel att lärarna tar upp allas lika värde. Eleverna berättar att pojkar och flickor får lika mycket hjälp på lektionerna och att lärarna ser till så att alla får lika mycket taltid. Bland annat sker stafettläsning och då är det varannan pojke och flicka som läser. Eleverna ger också exempel i ämnet musik där läraren är noggrann med att både pojkar och flickor spelar de olika instrumenten. Lärarna berättar emellertid också att rektor har identifierat ett behov när det gäller att prata om jämställdhet och könsroller i undervisningen. Vidare berättar lärarna att rektor har lyft det utifrån ett nationellt perspektiv men att de också måste prata om det här på skolan. Lärarna berättar att de hela tiden försöker tänka demokratiska värden och då finns könsperspektivet med. Granskningen visar att det bland lärarna

finns en medvetenhet om hur de kan arbeta med jämställdhet utifrån skolans värdegrund och i lärarintervjuer framkommer att lärare tar upp frågor om jämställdhet i undervisningen spontant i samband med aktuella frågor, men lärarna säger även att de inte arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor och att det saknas ett strukturerat arbete med jämställdhetsfrågor på skolenhetsnivå. Vidare uppger lärarna att rektor inte följer upp jämställdhetsperspektivet i undervisningen. Några lärare uppger också att de inte anser sig ha tillräcklig kunskap om hur man kan arbeta med området. Vidare framgår av intervjuer att jämställdhetsarbetet ingår i skolans värdegrundsarbete eftersom det handlar om förhållningssätt men att värdegrundsarbetet inte är tydligt kring jämställdhet. Lärarna ger som exempel ämnena svenska och SO där man pratar demokrati och att det då handlar om rättigheter. Några lärare tar upp exempel på hur de arbetar könsneutralt i sina respektive ämnen, till exempel genom att använda namnstickor för att låta slumpen avgöra vem som ska svara på en fråga. Det framgår också i intervju med lärare att de har sett över och gjort förändringar i rastaktiviteterna sedan de uppmärksammat att flickor och pojkar inte haft samma möjligheter till bollaktiviteter på skolgården. Enligt representanter för elevhälsan ingår jämställdhetsarbetet i värdegrundsarbetet men att det i nuläget finns en variation i klasserna hur man arbetar med jämställdhet. Dock uppger elevhälsans representanter att det inte skett någon analys av hur jämställdhetsperspektivet kommer fram i undervisningen. Rektorn uppger att det på skolan formellt inte finns någon jämställdhetsplan och att det även saknas på kommunnivå. Vidare uppger rektorn att det inte finns någon styrning gällande jämställdhetsarbetet varken på skolan eller i kommunen, men utifrån samtal med lärare så vet rektorn att det pågår som en del i demokratiuppdraget.

Skolinspektionen rekommenderar

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolan ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor, oberoende av könstillhörighet. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska

därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.²

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn och lärarna i högre grad följer upp och analyserar skillnader i resultat mellan flickor och pojkar, med koppling till undervisningen. I detta kan ingå att rektorn undersöker om flickor och pojkar får samma utrymme, inflytande och lärarstöd i undervisningen. En utgångspunkt kan vara att undervisningens innehåll och arbetsformer följs upp på ett sådant sätt att könsmönster uppmärksammas. Det ingår också att det bedrivs ett aktivt arbete på skolan för att främja jämställdhet och att kunskap om hur jämställdhetsarbete kan bedrivas sprids och förankras i personalgruppen.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen huvudsakligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar även att det är tydligt för eleverna vad syftet med lektionerna är och att lärarna anpassar undervisningen till elevernas behov så att den är stimulerande och utmanande för

² Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.8 Rektors ansvar.

eleverna. Dessutom visar granskningen att lärarna har höga förväntningar på eleverna och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Granskningen visar att eleverna ges tillfälle att reflektera över och utvärdera sitt eget lärande och har möjlighet att påverka frågor som handlar om värdegrundsarbetet, trygghet och rastaktiviteter. Dock är undervisningen inte utformad så att eleverna systematiskt görs delaktiga i planering av undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer framgår att det finns en balans mellan lärarledda genomgångar, arbete enskilt, i par och i grupp. Ett exempel är att eleverna arbetar i "lärpar" och redovisar i tvärgrupper.

Lärarna ser också till att lektionerna innehåller olika typer av aktiviteter. Lärarna använder sig även av aktivitetspauser för att förbättra elevernas koncentration och skapa bättre förutsättningar för lärande. Elever och lärare berättar om olika inslag av rörelser för att eleverna ska komma igång och för att få en paus i arbetet. Vid intervjuer och lektionsobservationer ges exempel på hur lärarna ger eleverna aktivt lärarstöd genom att förklara på olika sätt tills eleverna förstått eller genom att gå runt i klassrummet och hjälpa eleverna.

Lärarna och rektor berättar att för att skapa gemensamma förhållningssätt på skolan och i klassrummet har de tagit fram och jobbar efter den så kallade Mellanvångsmodellen/-lektionen. Enligt rektorn är syftet med modellen även att skapa en trygghet för eleverna oavsett pedagog. Modellen inbegriper främst tre delar; rutiner för passage från skolgård och in i skolan, förtydligad mobilpolicy och gemensam lektionsstruktur.

Av intervjuer och observationer framkommer att lärarna planerar undervisningen utifrån läroplanen och kursplanerna. Lektionerna har en tydlig inledning då lektionsinnehåll och syfte presenteras. Lärarna uppger att många av eleverna upplever målen tydliga först efter det att man har förtydligat dem genom elevexempel. De berättar att de även förtydligar för eleverna efter att en uppgift är gjord vilken/vilka förmågor, mål och/eller begrepp som skulle uppnås. Eleverna berättar i intervjuer att lärarna oftast ger information om undervisningens mål och syfte och att det är tydligt

för eleverna vad de ska göra på lektionerna. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. I flertalet klassrum finns "kunskapsväggen" där både ämnets förmågor i kursplanen och vilka begrepp de ska arbeta med, finns uppsatta. "Kunskapsväggen" är mer utvecklad i de äldre elevernas klassrum och undervisningens mål presenteras mer muntligt hos de yngre eleverna. Lärarna uppger att de har ett sammanfattande avslut på lektionerna för att medvetandegöra eleverna om deras lärande. Rektorn säger i intervju att han säkerställer att undervisningen är målfokuserad genom att följa upp pedagogiska planeringar, samtal och genom lektionsbesök.

Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Av granskningen framgår att lärarna anpassar undervisningen till elevernas behov så att den är stimulerande och utmanande för eleverna. Granskningen visar även att elever i behov av extra anpassningar ges det. I intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framkommer att elever kan arbeta på olika sätt och använda läromedel på olika nivåer. Lärarna uppger att de använder olika former för att skapa engagemang hos eleverna. Observationer visar att lärarna bland annat varierar sin röst och sina kroppsuttryck för att skapa intresse och spänning hos eleverna inför uppgiften. Vidare uppger lärare att de ser till att alla elever kommer igång med sina uppgifter och ställer frågor för att ta reda på att eleverna förstår uppgiften. Lärarna berättar att de ger elever respons på deras arbete och prestationer och uppmuntrar och berömmar eleverna, vilket även bekräftas av lektionsobservationer. Eleverna uppger att lärarna varierar undervisningen för att eleverna ska bli engagerade och för att lära sig på olika sätt. De ger exempel på lek i ämnet engelska, läsa i en bok, se på film och diskutera.

Vidare visar granskningen att lärarna har höga förväntningar på eleverna och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Elever berättar till exempel att de får beröm och uppmuntran av sina lärare och att lärarna säger att ni klarar det. Lärare, representanter för elevhälsa samt rektorn beskriver hur lärarna genom att anpassa undervisningen stärker elevernas tro på att de kan, att de utmanar eleverna på deras nivå och ser till att eleverna känner att de klarar en uppgift innan de ger eleverna ytterligare utmaningar. Eleverna ger som exempel att läraren tar in en liten grupp elever i ett grupprum och förklarar för dem och om det är svårt kan läraren även förklara för en elev. Elever berättar att de kan få uppgifter med olika svårighetsgrad och lärarna ger exempel på utmanande uppgifter de ger elever i behov av det. Lärarna ger exempel på individanpassning genom att eleverna får arbeta med olika texter och tillgång till inläsningstjänst.

Eleverna ges tillfälle till reflektion och utvärdering

I granskningen framkommer att eleverna ges tillfälle att reflektera över och utvärdera sitt eget lärande. Det framgår i intervjuer med både elever, lärare och rektor. Även observationer visar att lektioner har ett avslut med uppföljning och utvärdering för att medvetandegöra eleverna om deras lärande. Både intervjuer och observationer visar att som avslutning på lektionerna sker både uppföljning av lektionen och någon form av utvärdering, muntligt eller skriftligt. Lärarna frågar vad eleverna lärt sig och riktar det mot målen och följer upp så att alla får berätta. Exempel på frågeställningar som besvaras muntligt eller skriftligt av eleverna är; "Vad sa vi i början att du skulle lära dig?" Vad har du lärt dig? Vilket sätt var bra att lära sig på? Förslag på annat sätt att lära sig på? Hur göra så att det blir svårare för dig? Kände du stöd i gruppen?". Frågeställningarna kan också handla om ord, begrepp eller något som eleven inte förstod. Rektorn säger i intervju att lärarna arbetar med att låta eleverna följa upp, utvärdera lektionen och använda sig av verktyg för reflektion, och att detta ingår i arbetet med Mellanvångsmodellen/-lektionen. Elever och lärare ger också exempel på där lärarna samtalar med eleverna om hur det har varit på lektionen och låter eleverna värdera lektionen på en skala från ett till tio. Därefter resonerar lärare och elever tillsammans för att skapa en ännu bättre arbetsmiljö vid nästa lektionstillfälle. Andra exempel är där läraren innan lektionsstart frågar eleverna vilken ljudnivå, på en skala från ett till fem, det ska vara i klassrummet när de arbetar med en uppgift där de ska samtala med varandra.

Eleverna behöver i större utsträckning göras delaktiga i planering av undervisningen

Granskningen visar att eleverna har möjlighet att påverka frågor som handlar om värdegrundsarbetet, trygghet och rastaktiviteter men att lärarna i större utsträckning behöver möjliggöra för eleverna att medverka i planering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Av intervjuer med lärare och rektor framkommer att det finns en variation och begränsning i vilken utsträckning eleverna ges möjlighet till delaktighet i planering av undervisningen. Granskningen visar att ett av skolans identifierade utvecklingsområde är elevinflytande.

Detta beskrivs nedan under avsnittet Utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att undervisningen utvecklas så att eleverna i högre utsträckning görs delaktiga i sitt eget lärande genom att öka elevernas möjlighet att delta i planering av undervisningen.

Granskningen visar att undervisningen bör utformas så att eleverna i högre grad görs delaktiga i sitt lärande. Lärarna berättar att då elevinflytande är ett av skolan prioriterade mål pågår ett arbete och att det i nuläget är ett begränsat utrymme som eleverna har när det gäller elevinflytande i planering av undervisningen. Eleverna uppger att det är läraren som planerar undervisningen men att de kan bestämma i vilken ordning de vill arbeta med en uppgift eller få välja ett ämne att skriva om. Det finns dock exempel på när elever gjorts delaktiga inför planeringen av undervisningen. Elever i de lägre årskurserna berättar att de inför varje nytt tema får vara med och ge förslag. Vidare uppger lärarna att de har pratat med eleverna om att elevinflytande innebär att de ska påverka sin inläring. Lärarna uppger att de arbetar med att få eleverna att känna sig engagerade i sin undervisning och enligt lärarna och rektor pågår detta arbete genom kollegialt lärande och genom Pedagogisk inspiration. Rektor bekräftar elever och lärares bild av att det finns en variation när det gäller att möta eleverna och att i planeringen ta hänsyn till elevernas tidigare erfarenheter och intressen. Rektorn uppger att elevdemokratien på skolan inte är tydlig och att elevinflytande i undervisningen är begränsad. Rektor ger exempel på att eleverna får bestämma i vilken ordning saker ska göras. Vidare uppger rektorn att varje arbetslag brutit ner mål till aktiviteter och att det där framgår att lärarna i högre utsträckning vill ta med eleverna i planeringen.

Skolinspektionen rekommenderar

I forskning finns stöd för att elevers studieprestationer påverkas positivt av att de tränas i att reflektera över sitt lärande. Metakognitiva strategier nämns i till exempel

Hatties forskning som strategier med generellt stark påverkan på elevers studieprestationer.³

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Vidare ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Läraren ska se till att inflytandet ökar med stigande ålder och mognad, verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.⁴

Skolinspektionen rekommenderar rektor att fortsätta och förstärka arbetet med att få eleverna mer delaktiga i planeringen.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att eleverna på Mellanvångsskolan känner sig trygga och har studiero och att det på

³ I metastudien Visible learning från 2009 använder Hattie metakognitiva strategier som en samlingsbeteckning för en undervisning med syfte att utveckla elevers strategiska förmåga att lösa problem och förmåga att tänka om sitt eget tänkande.

⁴ Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

skolenheten bedrivs ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero, i vilket både personal och elever deltar.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Granskningen visar att elever känner sig trygga, har studiero och deltar i arbetet med att skapa en god studiemiljö. I Skolenkäten, som genomfördes höstterminen 2017,⁵ framkommer dock att indexet för hur lärarna på skolan upplevde området studiero och området trygghet var lägre (5,4 respektive 7,3) än det genomsnittliga indexet för alla deltagande skolenheter (6,6 respektive 7,8). I intervju uppger rektor och lärarna att de tror att om enkäten skulle genomföras höstterminen 2018, skulle svaren hamna högre vad gäller trygghet och studiero, eftersom de under läsåret arbetat mer fokuserat kring det och det därmed har blivit bättre. Rektor ser till att skolan varje höst genomför en enkät. Utifrån resultatet år 2017 tog skolan fram Mellanvångmodellen som sedan har kompletterats med Mellanvångslektionen. Lärarna uppger att rektor är mycket aktiv och delaktig i skolans arbete med studiero och att rektor har haft som fokus att skapa ett gemensamt förhållningssätt. Exempel på detta är arbetet med gemensam struktur på lektionen. Lärarna berättar också att skolan kommit fram till att eleverna samlas på skolgården på morgonen för att skapa lugnet där, innan de går in i klassrummet. Enligt lärarna upplever både lärare och elever det som positivt. Eleverna berättar att de mår bättre nu när det är en vuxen som följer med hela vägen in i skolan och att det är bra och skapar lugn, en bild som även delas av lärarna. Lärarna uppger att det är viktigt för eleverna att de förstår helheten, vad de gör och vad som förväntas av dem oavsett vilken lärare de träffar. I arbetet är all personal med, även fritidspersonalen. Resultaten från enkäten går skolans värdegrundsgrupp igenom tillsammans med pedagogerna som därefter återkopplar och går igenom med den egna klassen och ser vad de behöver arbeta med i klassen. Elever uppger att det är lugnt på lektionerna, något som bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. Några elever uppger att det oftast är studiero men att det på vissa lektioner finns

⁵ Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat pedagogisk personal, Mellanvångsskolan, Staffanstorps kommun

elever som pratar och att detta oftast sker i samband med att lektionen avslutas och de andra eleverna står och väntar. Vidare berättar eleverna att förra året var det många elever som pratade på lektionerna men att det har blivit bättre. Eleverna ger exempel på att de ibland tillsammans med läraren bestämmer ljudnivån på lektionen. De kommer gemensamt överens om hur högt man får prata utifrån en "ett-till-fem" skala. Eleverna berättar också att lärare är bra på att säga till om någon elev stör eller bryter mot ordningsreglerna.

Granskningen visar vidare att det på skolan bedrivs ett samlat och medvetet arbete för att förbättra trygghet, som har gett effekt. Rektorn uppger att Mellanvångsskolan är en lugn skola och att det de senaste åren har fattats många beslut för att komma dit man är nu. Rektor och lärare lyfter att även antalet incidenter och rapporterade incidenter har minskat och att skolan har tagit fram en processkarta avseende kränkande behandling. Även lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervjuer att de har arbetat mycket med trygghet under det senaste året och att det har gjort stor skillnad och att det nu på skolan är en trygg miljö. De uppger att skolan har genomfört en del åtgärder och att all personal har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet. Vidare berättar lärarna att de har satsat mycket på förebyggande arbete och att det har gett resultat. Det kan vara nya rutiner i exempelvis matsalen eller förändringar i gruppindelningar. Som exempel nämns att eleverna har fasta platser i matsalen. Lärarna berättar också att skolan gör många aktiviteter tillsammans och genomför aktivitetsdagar där de åldersblandar eleverna. "FN-dag" och "Alla hjärtans dag" nämns som aktiviteter för att skapa en "vi-känsla" på skolan. Skolan har också i början av terminen haft dans i alla klasser som sedan hela skolan gjorde tillsammans.

Eleverna berättar att de känner sig trygga på skolan och att de arbetar med skolans värdegrundsarbete som bland annat handlar om hur man ska vara mot varandra. Eleverna är även involverade i utformningen av skolmiljön genom att till exempel ta fram ordningsregler och trygghetsvandringar. Enligt rektor, lärare och representanter för elevhälsan säkerställs en trygg miljö för eleverna genom att skolan bland annat arbetar med skolans värdegrundsarbete. Värdegrundsarbetet har under hösten 2018 utvecklats och kompletterats med "värdegrunds-nycklar". Innehållet av nycklarna är ett förebyggande arbete som organiseras i hela skolan månadsvis. Rektor uppger också att skolan nyligen instiftat en mini-värdegrundsgrupp som togs fram bland annat för att öka elevdelaktigheten. Representanter för elevhälsan uppger att de sitter med i arbetet med värdegrundsgruppen.

Skolans egna utvärderingar visar att eleverna tycker det är bättre på skolan nu än i våras. Rektor berättar att i de klasser det tidigare inte var trygghet och studiero har

det skett en positiv förändring som har påverkat kunskapsresultaten i positiv riktning. Även representanter för elevhälsan berättar att de är medvetna om att studiero och trygghet påverkar elevernas studieresultat och att de arbetar mycket tillsammans med vårdnadshavarna inom området. Avslutningsvis uppger rektor att huvudfokus har varit en organisation kring att skapa trygghet och studiero och när nu detta skett ser de att resultaten har blivit bättre. Rektor uppger att måluppfyllelsen nu är god och att det är studiero. Skolan kommer även framöver att fortsätta arbeta med trygghet och studiero, som är ett av skolans tre prioriterade mål.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektor följer upp och analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg samt mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg, och att rektorn för diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Rektorn möjliggör även för lärarna att arbeta med sambedömning.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg sker

Granskningen visar att rektorn säkerställer likvärdighet i lärarnas bedömningar genom att ge dem förutsättningar att gemensamt arbeta strategiskt för att kunna göra allsidiga bedömningar av elevernas kunskaper. Rektor och lärare uppger att för att säkerställa en likvärdig bedömning, använder skolan Skolverkets bedömningsstöd och de nationella proven. Under vårterminen 2018 konstaterade rektor utifrån sin analys att omdömena generellt sett höll en god kvalitet men att brister fanns. Även gällande betygssättning konstaterades en osäkerhet bland vissa lärare. Fortbildning sattes in både på individ- och organisationsnivå för att stärka gruppens kompetens kring betyg och bedömning. Förstelärare har under våren haft workshop i ämnet och arbetet med

betyg och bedömning fortsätter på skolans pedagogiska eftermiddagar i form av kollegial handledning under ledning av förstelärare och skolledning.

Lärarna uppger att de på skolan kontinuerligt diskuterar kring betyg och bedömning och att det även finns tid avsatt för möten. Lärarna ger exempel på att de i våras gemensamt gick igenom och diskuterade betyg för årskurs 6. Lärarna som undervisar i årskurs 3 ger exempel på hur de tillsammans sambedömer nationella prov. Lärarna uppger att de pratar mycket om förmågorna i de årskurser där det inte är nationella kunskapskrav. Exempelvis tittar lärarna på om de kan se förmågor i ämnet svenska i fler ämnen. De uppger också att de delger varandra och diskuterar faktatexter i olika ämnen. Lärarna berättar att de har gått en kurs vid Karlstads Universitet, haft workshops, sambedömer, samrättar nationella prov, träffas ämnesvis, pedagogiska eftermiddagar och deltar i centrala ämneskonferenser, allt för att få förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Lärarna uppger också att nyanställda lärare och obehöriga lärare ges stöd genom att betyg sätts tillsammans med behörig lärare som tar del av bedömningsunderlaget. Läraren är även med från början och handleder kring underlaget för bedömning. Enligt lärarna följer rektor upp om nyanställda och obehöriga lärare behöver stöd inom området. Det ges exempel på att rektor deltagit på lektioner/möten för att ta del av lärares kompetens inom betyg och bedömning och ber lärare förklara bedömningsstödet.

Rektor analyserar omdömen och betyg

Av granskningen framkommer även att rektorn följer upp lärarnas bedömning och analyserar eventuella avvikelser i omdömen och betyg samt skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg. Rektorn berättar i intervju att lärarna för in omdömen i skolans digitala lärplattform där rektorn följer upp att bedömningarna görs på rätt sätt.

Rektor, lärare och representanter för elevhälsan uppger att skolans resultat analyseras vid terminsslut men att det även sker uppföljning av elevernas kunskapsnivå på mitterminskonferens. På mötena analyseras skillnader i ämnen, men även skillnader årskursvis. Lärarna uppger att det sker analys av nationella prov från ett år till ett annat och att rektor signalerar om det är skillnader i lärarnas bedömningar på nationella proven.

Nationell statistik för Mellanvångsskolan årskurs 6 visar att läsåret 2016/2017 var andelen elever med högre terminsbetyg jämfört med provbetyget i svenska 7,0

procent och i matematik 59,1 procent. Andelen elever med lägre terminsbetyg jämfört med provbetyget i engelska var 2,2 procent.

Rektorn uppger i intervju att han är medveten om detta och att man har sett att det finns divergenser i matematikämnet. En förstelärare i matematik har tillsammans med undervisningskollegor analyserat och även tittat på forskning inom området. Enligt rektorn är en förklaring att det funnits många olika lärare under flera år för dessa elever. Rektorn uppger att även om det inte finns med som prioriterat mål så är det inget som lämnas oanalyzerat.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef
Signerat av: Cecilia Kjellman

X Ingrid Jacobsson

Föredragande
Signerat av: Ingrid Jacobsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Nyman och Charlotte Lindmanner Sultan medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 18 - 19 september och den 21 september 2018. Besöket genomfördes av utredare Ingrid Jacobsson och Ulrika Bohlin.

Mellanvångsskolan är belägen i Staffanstorp i Staffanstorps kommun. Skolan har förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och fritidsverksamhet. Vid Skolinspektionens besök fanns totalt 359 elever, varav 52 elever går i förskoleklass. Skolan organiseras i olika åldersindelade arbetslag. Varje arbetslag består av ett antal pedagoger och tillhörande resurspersoner. F-3 arbetar utifrån ett "tvåläraresystem" och årskurs 4-6 ett "treläraresystem". På skolan finns fyra förstelärare. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor.